

БӨЛІМ: ЖАЛПЫ РУБРИКА

Мейірімділік - тәрбие негізі

ЖАРИЯЛАНДЫ
24.04.2025СІЛТЕМЕ
https://bilimger.kz/178285/**Молдажанова Мадина Казбековна****Лауазымы: тәрбиеші****Жамбыл облысы, Қордай ауданы****Бүлдіршін бөбекжай бақшасы**

Кіріспе: Мейірімділік - адамгершілік қасиеттердің іргетасы және баланың жеке тұлға болып қалыптасуында маңызды рөл атқаратын құндылық. Бұл қасиет әр адамның жан дүниесін байытып, оны басқаларға қамқорлық көрсетуге, түсіністікке және сезімталдыққа бейім етеді. Балабақшадағы тәрбиенің басты бағыттарының бірі - мейірімділікке баулу, себебі дәл осы кезеңде баланың жүрегінде жанашырлық пен адамгершіліктің алғашқы дәні себіледі.

Негізгі бөлім:**1. Мейірімділік неге маңызды?**

Мейірімділік қасиеті адамзаттың бүкіл мәдениеті мен өркениетінің негізін құрайды. Адамның қоғамда өз орнын табуы, өзгелермен тиімді қарым-қатынас орнатуы және адал тұлға болып қалыптасуы үшін мейірімділікке баулу қажет. Балабақшада осы құндылықты ерте жастан қалыптастыру өте маңызды, себебі:

- **Тұлғаны дамыту:** Баланың ішкі әлемі әлі толықтай қалыптаспаған кезде оның бойына мейірімділік пен жанашырлық қасиеттерін сіңіру оның болашақтағы әрекеттеріне үлкен әсер

етеді. Мейірімділік баланы басқалармен жақсы қарым-қатынас орнатуға, олардың сезімдерін түсінуге және қамқорлық жасауға үйретеді.

- **Қоғамдық қарым-қатынас:** Мектеп жасына дейінгі кезеңде балалар алғашқы рет қоғамның бір бөлшегі бола бастайды. Олар ортаға бейімделуді, басқалармен қалай дұрыс қарым-қатынас жасауды үйренеді. Мейірімділік бұл процесте шешуші рөл атқарады, себебі ол балаларға өзгелерге құрмет көрсету, көмек көрсету және жанашыр болуды үйретеді.
- **Әлеуметтік дағдыларды қалыптастыру:** Мейірімділік пен жанашырлықтың арқасында балалар топтық жұмыстарға және бірлесе әрекет етуге бейімделеді. Олар басқалармен үйлесімді әрекет ету, бір-біріне қолдау көрсету және көмекке дайын болу сияқты маңызды дағдыларды үйренеді.

2. Мейірімділікке тәрбиелеу жолдары

Балабақшада мейірімділікке тәрбиелеу – бұл кешенді және жүйелі үдеріс. Мұнда педагогикалық әдіс-тәсілдер мен құралдардың бірқатарын қолдану қажет. Мейірімділікке тәрбиелеудің бірнеше негізгі әдістері бар:

- **Ойын арқылы тәрбиелеу:** Ойын – балабақшадағы негізгі тәрбиелеу әдістерінің бірі. Рөлдік және дидактикалық ойындар арқылы балаларды мейірімділікке баулуға болады. Ойын барысында балалар өздерін басқа адамдардың орнына қоя отырып, олардың сезімдерін түсінуге тырысады, бір-біріне көмек көрсетуге және жанашырлық танытуға үйренеді. Мысалы, «Аурухана» ойыны балаларды бір-біріне қамқорлық жасауға және басқалардың жағдайын ескеруге үйретеді.
- **Әңгіме мен ертегі:** Ертегілер мен қысқа әңгімелер балаларды мейірімділікке тәрбиелеудің ең тиімді құралдарының бірі болып табылады. Әрбір ертегіден балалар жақсы мен жаманды ажыратуды, жақсылықтың әрқашан жеңетіні туралы түсінік алады. Тәрбиеші әңгіме немесе ертегі оқығаннан кейін

балалармен бірге оны талқылап, кейіпкерлердің әрекеттеріне баға беріп, мейірімділік туралы ой қозғауы тиіс. Мысалы, «Шалқан» ертегісі балаларға ұжымдық жұмыстың маңыздылығын түсіндіріп, бір-біріне көмектесу арқылы жетістікке жетуге болатынын үйретеді.

- **Жеке мысалдар келтіру:** Күнделікті өмірде балаларға мейірімділік танытуға нақты мысалдар келтіріп, нақты жағдайларда жақсылық жасауды көрсету керек. Мысалы, балабақшада балалар бір-біріне көмек көрсеткен жағдайда, тәрбиеші сол сәтті үлгі ретінде көрсете алады. Бұл әдіс балаларға нақты өмірлік жағдайларда мейірімді болудың маңыздылығын түсінуге көмектеседі.
- **Жаттығулар мен іс-әрекеттер:** Мейірімділікті дамытудың тағы бір жолы – балаларды әртүрлі мейірімділікке негізделген әрекеттерге тарту. Мысалы, балалар бір-біріне гүл сыйлау, көмектесу сияқты жаттығулар жасай алады. Бұл әрекеттер олардың жүрегінде мейірімділік сезімін нығайтып, басқаларға қамқор болуға үйретеді.

3. Балабақшадағы тәрбиешілердің рөлі

Тәрбиешілер – балалардың мінез-құлқын қалыптастырып, оларға дұрыс бағыт беретін тұлғалар. Балабақшада балалар мейірімділікке қалай үйренетінін, адамгершілік пен жанашырлық қасиеттерін қалай дамытатынын тәрбиешілер айқындайды. Бұл жерде тәрбиешінің рөлі өте маңызды, себебі балалар тәрбиешінің әрекеттерін қайталап, олардан үлгі алады.

- **Жеке үлгі көрсету:** Тәрбиешілер әрқашан мейірімді, шыдамды, басқаларға жанашыр болуымен балаларға үлгі көрсетуі керек. Балалар ересектердің іс-әрекеттерін, сөздерін қайталауға бейім болғандықтан, тәрбиешінің өз іс-қимылы мен қарым-қатынасы балаларға мейірімділіктің үлгісін көрсетеді.
- **Әңгімелесу және талқылау:** Тәрбиешілер балалармен

әңгімелесу арқылы олардың түсініктерін тереңдетіп, мейірімділік ұғымын талқылай алады. Оларға әртүрлі өмірлік жағдайларды мысалға ала отырып, балалардың қандай әрекет жасайтынын талқылау маңызды. Мысалы, егер бір бала басқа балаға ойыншық сыйласа немесе көмек көрсетсе, бұл әрекетті талқылап, балалардың түсінігін арттыруға болады.

4. Қорытынды

Мейірімділік – балаларды тәрбиелеудің маңызды негіздерінің бірі. Балабақшада балалардың бойына осы қасиетті сіңіру, оларды адамгершілікке, жанашырлыққа, қамқорлыққа баулу – болашақтағы тұлға ретінде қалыптасуына әсер ететін басты бағыттардың бірі. Тәрбиешілер мен ата-аналар мейірімділікті күнделікті өмірде және балабақшада бірлесе дамытып, балаларға дұрыс бағыт көрсетуі тиіс. Мейірімділікке толы бала болашақта қоғамда сыйлы, жауапты азамат болып өседі.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі:

1. *Ж.Қ.Дүйсенова, Қ.Н.Нығметова. Балалар психологиясы. – Алматы, 2012.*
2. *Меңжанова А. «Мектепке дейінгі педагогика»-Алматы.*
3. *Біртұтас тәрбие бағдарламасы.*
4. *Интернет желісі.*